

5 клас

Тема.

В.Симоненко «Цар Плаксій та Лоскотон». Дійові особи, їхня характеристика.

Різний спосіб життя і поведінки дійових осіб.

Мета :

- ✓ Продемонструвати на прикладі твору різні способи життя та поведінки дійових осіб. З'ясувати особисте ставлення читачів до них.
- ✓ Розвивати елементарні навички аналізу. Провести аналогії з сучасним життям.
- ✓ Закріпити з учнями специфіку віршованої мови художніх творів.
- ✓ Виховувати позитивні риси характеру, сприяти усвідомленню значення для людини оптимістичного погляду на світ.

Хід уроку

I. Організація класу.

1.Привітання.

2.Аутотренінг.

II.Мотивація навчальної діяльності.

-У яку країну можна потрапити,скориставшись таким маршрутом:

Треба йти спочатку прямо,

Потім вправо повернуть.

А тоді поміж дубами

Поведе наліво путь.

Після цього вже помалу

Чимчикуй,куди попало:

Як од втоми не впадеш

В цю країну попадеш.

III.Повідомлення теми і мети уроку.

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Вивчення біографії письменника

Василь Андрійович Симоненко

Псевдоніми, криптоніми: В. Щербань, В. Миколайчук

Дата народження: 8 січня 1935

Місце народження: с. Бітьвіці, Лубенський район, Полтавська область

Дата смерті: 13 грудня 1963

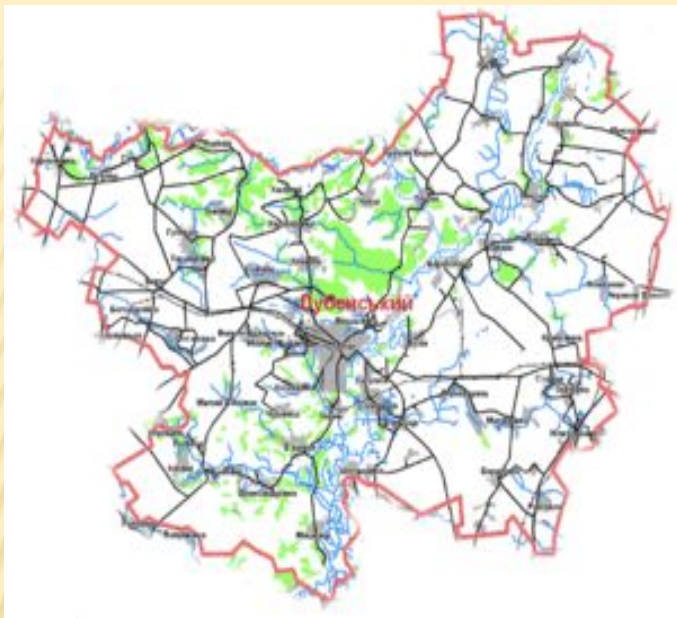
Місце смерті: м. Черкаси

Рід діяльності: поет, журналіст

Роки активності: з 1952

Премії:

Василь Андрійович Симоненко народився 8 січня 1935 року в глухому поселенні Біївці Лубенського району на Полтавщині в сім'ї колгоспників. Дитинство його, за словами Олесь Гончара, чуло ридання матерів, що божеволіли від горя над фронтowymi похоронками. Скупе на ласку було, мінами й снарядами бавилося його дитинство, коли від запізнілих вибухів десь біля степового вогнища ставали інвалідами діти — ці найбезвинніші жертви війни...

Протягом 1942 - 1952 рр. майбутній поет навчався в школі: 4 класи у Біївцях (1942 – 1946 рр.), решта - у сусідніх селах Єньківцях (1946 – 1947 рр.) і Тарандинцях (1947 – 1952 рр.). Дорога до школи була для нього мукою... - через багато років у новелі "Дума про діда" Симоненко не забуде згадати свою першу дорогу: "...я ходив тоді в восьмий клас. Дев'ять кілометрів було до школи. Як на мої чотирнадцять років, то це не так вже й мало. Та це ж тільки в один кінець дороги!.." У 1952 р. закінчив із золотою медаллю середню школу в Тарандинцях та вступив на факультет журналістики Київського університету імені Т. Шевченка. Писати вірші почав ще в студентські роки, але в умовах прискіпливої радянської цензури друкувався неохоче: за його життя вийшли лише збірки поезій "Тиша і грім" (1962 р.) і казка "Цар Плаксій і Лоскотон" (1963 р.).

Императорский Университетъ Св. Владимира. 1857-1842.
Открытие. Аки. Оло. Гравюра въ Стокгольмѣ. 1916.

Національний університет імені Т. Шевченка.
Семько-Старожицький А. Рисунок. Київ, Е. Павлович. 1925.

Одержавши 1957 р. диплом "літописця сучасності", працював у редакціях газет "Черкаська правда" (1957 - 1960 рр.), "Молодь Черкащини" (1960 - 1963 рр.), власним кореспондентом "Робітнича газета". Проте змістом і сенсом його життя була поезія і тільки поезія.

Напровесні 1960 року в Києві з волі пробудженого хрущовською "відлигою" юнацтва був заснований Клуб творчої молоді. Хоча на той час Симоненко жив і працював у Черкасах, проте разом з Аллою Горською й Іваном Драчем, Ліною Костенко й Іваном Світличним, Євгеном Сверстюком і Василем Стусом, Миколою Вінграновським і Михайлом Брайчевським він став душею і окрасою цього Клубу. Охоче роз'їжджав по Україні, як загально визнаний поет брав участь у літературних вечорах і творчих дискусіях, виступав перед робітничою та сільською молоддю, прагнучи пробудити в душах ровесників національну самосвідомість і жагу до національного відродження. Проте просвітницька діяльність не задовольняла Василя. Від природи людина діла, він прагнув роботи з конкретними, зримими результатами. Такими результатами, які б унеможливили в майбутньому реставрації сталінщини на рідній землі. Скоро в Клубі творчої молоді для Василя знайшлася робота до душі. Тоді, коли він прилучився до комісії, котра мала перевірити чутки про масові розстріли в енкаведистських катівнях і відшукати місце потаємних поховань жертв сталінського терору. Разом з Аллою Горською вони обходили десятки прикиївських сіл, опитали сотні тамтешніх жителів, виявили урочища, де, за свідченням селян, більшовицькі кати ховали сліди своїх мерзенних злочинів. Саме за участю Симоненка на основі незаперечних речових доказів для людства були відкриті таємні братські могили жертв сталінізму на Лук'янівському і Васильківському кладовищах, у хащах Биківнянського лісу. За його участю тоді ж був написаний і відправлений до Київської міськради Меморандум із вимогою оприлюднити ці місця печалі й перетворити їх у національні Меморіали. Звичайно, Київська міськрада брутально зігнорувала заклик поета до морального очищення перед нагло убійними.

1962 р. Василь Симоненко став членом СПУ та планував вступати до аспірантури Інституту літератури АН УРСР.

Літо 1962 р.: на залізничному вокзалі в Черкасах між буфетницею тамтешнього ресторану і Симоненком випадково спалахнула щонайбанальніша суперечка: за кільканадцять хвилин до обідньої перерви самоправна господиня прилавка відмовилася продати Василеві коробку цигарок. Той, звичайно, обурився. На шум-гам нагодилося двоє чергових міліціонерів і, ясна річ, зажадали в Симоненка документи. Не передбачаючи нічого лихого, Василь пред'явив редакційне посвідчення, побачивши перед собою відомого поета, правоохоронці раптом ніби показалися - вони безцеремонне скрутили Василеві руки й на очах здивованого натовпу потягли силоміць до вокзальної кімнати міліції і жорстоко побили. У зв'язку з тим, що влада всіляко боролась з Василем Симоненком, можна зробити висновок, що це побиття не було випадковим.

Скорботною епітафією звучать слова, записані Симоненком до свого щоденника 3 вересня 1963 року:

"Друзі мої принишкили, про них не чути й слова. Друковані органи стали ще бездарнішими й зухвалішими. "Літературна Україна" каструє мою статтю, "Україна" знущається над віршами. Кожен лакей робить, що йому заманеться... До цього ще можна додати, що в квітні були зняті мої вірші у "Зміні", зарізані в "Жовтні", потім надійшли гарбузи з "Дніпра" й "Вітчизни"..."

14 грудня 1963 р. поет помер у черкаській лікарні (за офіційною версією, від раку), похований у Черкасах.

Протягом короткого життя Василь Симоненко написав поезії, провідною темою яких є любов до рідної землі, відповідальність за її долю, новели, пробував створити кіносценарій зі студентського життя, став автором численних статей, театральних і літературних рецензій, створив три казки для дітей і дорослих: "Цар Плаксій і Лоскотон", "Подорож в країну Навпаки", "Казка про Дурила".

Протягом п'ятнадцяти років забороняли видання творів Василя Симоненка: підготовлене видавництвом "Молодь" "Вибране" поета "розсипали й по-живому шматували". З неймовірними труднощами Василевим друзям доводилося "пробивати" у світ кожну його книжку. І все ж завдяки колективним зусиллям читач дістав змогу одержати Симоненкові "Земне тяжіння" (1964 р.), збірку новел "Вино з троянд" (1965 р.), "Поезії" (1966 р.), "Избранная лирика" (1968 р.), "Лебеді материнства" (1981 р.), том вибраних поезій (1985 р.).

Василеві Симоненкові посмертно присуджено Державну премію України імені Т. Шевченка у 1995 р.

ПАМ'ЯТНИК ПОЕТОВІ, ЧЕРКАСИ

ЧЕРКАСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО- МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА

Твори

- Є в коханні і будні і свята
- Баба Онися
- Вино з троянд
- Вона прийшла
- Грудочка землі
- Дід умер
- Дума про щастя
- Де зараз ви, кати мого народу?
- Жорна
- Злодій
- Задивляюсь у твої зіниці
- Казка про дурила
- Кирпатий барометр
- Кривда
- Лебеді материнства
- Любов
- Монархи
- Моя Мова
- Русь
- Салюти миру
- Старість
- Там, у степу, схрестилися дороги
- Ти знаєш, що ти людина? 16.XI.1962
- Україні
- Цар Плаксій та Лоскотон
- Чорні від страждання мої ночі
- Тоді вас люди називали псами

2. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

- Яка земля виплекала В.Симоненка?
- Коли народився поет?
- Хто відігравав велику роль у формуванні творчості В.Симоненка?
- Де здобував вищу освіту?
- Що спонукало його написати казку «Цар Плаксій та Лоскотон»?
- Що цікавого ви прочитали про В.Симоненка вдома?
- Скільки років доля судила йому прожити?

3. Виразне читання казки “**ЦАР ПЛАКСІЙ ТА ЛОСКОТОН**”

Уже кілька уроків ми мандруємо стежками літературних казок.

З В.Симоненком і змістом казки «Цар Плаксій та Лоскотон» ми знайомились

на минулому уроці. А сьогодні спробуємо зазирнути в казковий світ царя Плаксія і Лоскотона, проаналізувати їхні вчинки. Подумаємо, кого із персонажів ми б хотіли запросити до нас і чому?

-Що ви очікуєте від уроку?

V.Робота над змістом казки.

1. «Чарівний мішечок»(характеристика героїв)

Завдання:із карток,що лежать у мішечку прочитати і розпізнати,якого героя стосуються ці слова.

-Чому ж так важливо було для царя,щоб день при дні плакали в країні діти?

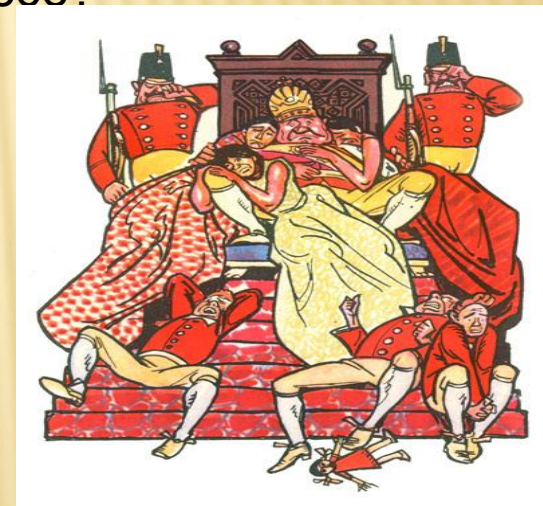
-То чи думав він про них?

-А чи є у наш час такі люди,які думають тільки про себе?

-Чи можемо підтвердити,що Лоскотона любили?

-А чи прийшли б вони на допомогу цареві?Чому?

-Отже,яка заповідь Божа впливає?

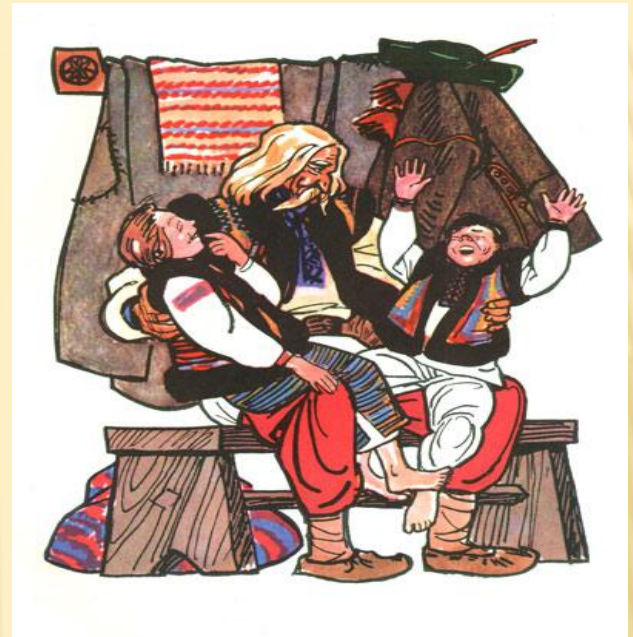
2.Складання асоціативної павутинки у вигляді квітки.

-Які асоціації викликає у вас добро?(Діти називають асоціації:

милосердя,любов,злагода,щирість,повага,чуйність і в результаті виходить квітка доброти.

3.Характеристика героїв.

- Кого уособлює Плаксій?
- Що відбулося з ним?
- А кого уособлює Лоскотон?
- Що сталося з ним?
- Який висновок можна зробити?(Добро перемагає зло)
- Дійсно,як і в багатьох інших казках,у казці «Цар Плаксій і Лоскотон» Симоненко втілив народну віру перемоги добра над злом.

4.Легенда про Добро і Зло.

Одного разу на двобій вийшло Добро і Зло.Вони змагалися,і Зло скинуло зі скелі Добро.Думало,що сила Зла перемогла.Але Добро впало,притулилося до малесенької грудочки землі,розрозлося,зацвіло синім цвітом і стало барвінком.

І до цього часу тримається, незважаючи на страшні морози.

-Чого навчає нас ця легенда?

5.Рольова гра «Даємо поради»

-Чим був сміх дядька Лоскотона : зброєю чи ліками?

-Чому ви так вважаєте?

-А кого б ви хотіли запросити до себе в гості : Лоскотона чи Плаксія?

Чому?

-Та до нас завітали не Плаксій, не добрий дядько Лоскотон,а... лікар і психолог.Послухаємо,які поради вони принесли.

Лікар.Ви були праві.Сміх-це ліки.Вони виробляють у мозку людини такі речовини,що протистоять вірусам та інфекціям.

А ще хочу повідомити вам,що щирий сміх захищає нас від нервових розладів.

Психолог .А я хочу повідомити ,що всього лише одна хвилина здорового і природного сміху замінює склянку фруктового соку.А ще...одна година щирого сміху замінює путівку найпрестижнішого курорту в Сочі.

Ну що ж,поїдемо на 1 хвилину на курорт,щоб відпочити?

6.Фізхвилинка.

7.Інтерактивна вправа «Прес».

Використовуючи вправу «Прес», доведіть,що твір «Цар Плаксій і Лоскотон»-казка.

8. «Я-письменник».Робота над питаннями з теорії літератури.

-Це літературна казка чи народна?Чому?

-А ви не хочете стати співавтором казки?

Отже,домашнє завдання:змінити останній розділ казки.

-Це віршований чи прозовий твір?Доведіть.

-Які ознаки віршованої мови?

-А хіба тут є рима?То знайдіть.

9.Робота в малих групах.

Група А-скласти прислів'я(із частинок прислів'їв)

Група Б,В-скласти сенкан.Ключові слова:Плаксій,Лоскотон.

Група С,Д-знайти у 3,4,5 частинах казки спонукальні та питальні речення.Інтенаційно їх прочитати.Порахувати скільки яких є.

Група Г-продовжити розповідь: «Одного разу,повертаючись зі школи,ми зустріли Лоскотона...»

VI.Оцінювання учнів.

VII.Підсумок уроку.

-Чи досягли ми поставленої мети?

-Чи справдились очікувані результати?

-Чи навчила вас ця казка чогось корисного?

-Чи подібна історія,описана у казці, на сучасне життя?Чому?

На закінчення мені хочеться побажати:робіть добро,посміхайтесь найдобрішою усмішкою,яка перетворить ваше життя і життя оточуючих на казку.Життя-це казка,тож будьте добрими героями у ній!

VIII.Домашнє завдання.

Д/з ви отримаєте у 3 часових вимірах:на наступний урок, на наступний рік і на весь вік. Отже,на наступний урок:змінити останній розділ казки; на наступний рік:прочитати якомога більше творів В.Симоненка; на весь вік:поспішайте творити добро!